א) כתובות מג. נח: גטין יב.

[ב"מ לג.], ב) כתובות מג.,

בי"ב נב. ד) ול"ל בס"ה (ג

יב.], ה) [ד"ה שפלעה],

ד"ה שפצעה איתא שעד ימי

נערות והוא נכון], 1) [ועי׳ בתוספות כתובות מג. ד״ה

ל"ג קדושין טו. ד"ה כי

תורה אור השלם

וְהָיָה כִּי יֹאמֵר אֵלֶיךְ
וֹא אצא מעמה כּי

לא אַצא מִעִּמְךּ כִּי אַהַבְּרָּ וְאֶת בַּיתֶרְ כִּי טוֹב אַהַבְרָּ וְאֶת בַּיתֶרְ כִּי טוֹב

ור"ל אר' יוחנן והא בריש נערה

[שנתפתתה] (כתובות ד' מג: ושסה)

דבר מועט כ"ע מודו דלאב הויא

להיינו שבח נעורים נמורים והכח

נחלקו בכל הפחיתה שהיא נפחתת

כל ימיה בפליעה זו אף לאחר שכלו

ימי הנעורים דק"ל לרב ולר"ל דדידה

הוי ור' יוחנן סבר דהואיל ואירע

פחיתה זו בנערותה תהא כולה לאב

א"נ הכא במה שהיא נפחתת להדושין

דס"ל לרב ולר"ל דלא זכי ליה אלא

קדושין ממש והתם בהפסד מעשה

ידיה דלא תמלא לה קונים:

באן בסמובין על שלחנו כו'.

(ד' יב: ושם) גבי מליחת בנו ובתו

הקטנים שהוא לאב לא גדול גדול

ממש ולא קטן קטן ממש אלא גדול

וסמוך על שלחן אביו זהו קטן וקטן

שחין סמוך על שלחן אביו זהו גדול

אין חילוק בין חבלה שהאב חובל בו למציחה חבל חבלה שחחרים חובלין

בהן הוי דידהו ואפילו בסמוכים

כדמפרש לקמן דכיון דאית להו לערא

דגופייהו ולא חסר לא קפיד אבל

לשמואל דאמר התם קטן קטן ממש הוי מציאת קטן לאביו אפי׳ אין סמוך

על שולחנו כדמפרש טעמא התם

שבשעה שמולחה מרינה חלל חביו

וגדול אפי׳ סמוך על שלחנו מליאתו לעצמו דכיון דלא חסר לא קפיד וגם אין מריצה אצלו אבל הכא שהאב

חובל אם הוא סמוך אפי׳ גדול הוי

לאב דכיון דחסר הפיד ואם אין סמוד

אפי׳ קטן הוי לעלמו דכיון דאית ליה

לערא דגופא אין מרילה לאביו ובחבלו

בהן אחרים אפי׳ סמוכים וקטנים הוי

אור"י למ"ד בפרק קמא דב"מ

נב א מיי׳ פ״ד מהל׳ חובל ומזיק הלכה יד וע"ש מתנ טשיו ט מוביו מתר סימן תכד סעיף ו: בג ב ג מיי׳ שם הלכה יט נוש"ע שם סעיף ו:

עין משפם

נר מצוה

משמע בברייתא דחבלה דפלעה שם סמג עשין פב טוש"ע בפניה הויא לאב וי"ל דהתם מיירי בפחיתת כסף שעד ימי י בגרות ט סמג שם: בן ג מיי׳ פ״ד מהלכות חובל ומזיק הלכה יט שתלא מרשות אב שהיתה נפחתה דבר מועט אם היה רולה למוכרה אותו ועייו בהשגות ובמ"מ סמג

עשין ע טוש"ע ח"מ סימן תכד סעיף ז: בד ד מיי שם הלכה יד נוש"ע שם סעיף ו:

א"ל לא זיכתה תורה לאב אלא שבח נעורים בלבד. לסימנא דאין אדם רשאי לחבול נבמו דהא ישראלית היא ועבר על לא בעלמא נקט האי לישנא כדפי׳ ואפי׳ פלעה בפניה דאפחתה מכספה קסבר רב דלית ליה לאב מידי וכן ר"ל לקמן ור"י פליג וס"ל דאם פלעה בפניה חבלתה של אב וא"ת והיכי פליגי רב פטור הואיל ומעשה ידיו שלו וה"ל כיון דבתו מעשה ידיה שלו

> אמר ליה לא זכתה התורה לאב אלא שבח נעורים בלבד איתיביה החובל בעבד עברי חייב בכולן חוץ מן השבת בזמן שהוא שלו אמר אביי מודה רב בשבת דמעשה ידיה עד שעת בגרות דאבוה הוי איתיביה יהחובל בבנו גדול יתן לו מיד בבנו קטן יעשה לו סגולה החובל בבתו קטנה פטור ולא עוד אלא אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה ה"ג בשבת: ובבנו גדול יתן לו מיד ורמינהו החובל בבניו ובבנותיו של אחרים גדולים יתן להם מיד קמנים יעשה להם סגולה בבניו ובבנותיו שלו פטור אמרי לא קשיא יכאן כשםמוכים על שלחנו כאן כשאין סמוכין על שלחנו במאי אוקימתא לקמייתא בשאין סמוכין על שלחנו אי הכי אימא סיפא החובל בבתו הקטנה פטור ולא עוד אלא אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה לדידה בעי למיתב לה דבעיא מזוני ואפי׳ למ״ד שייכול הרב לומר לעבד עשה

ליה עביד עבידתא כולי יומא ולאורתא זיל סחר ואכול אבל עבד עברי

[שם:] גדול וסמוך על שולחנו זהו קטן: דאתחחיה עמי ואיני זגך הני מילי בעבד כנעני דאמר דכתיב יכי מוב לו עמך יעמך במאכל עמך במשתה לא כל שכן בתו סכדאמר רבא בריה דרב עולא לא נצרכה אלא להעדפה ה"ג לא נצרכה אלא

יוסיף פן יוסיף (דברים כה): מן השבת בומן שהעבד שלו. ולח

לשקול שבת דידה וקשה לרב דאמר

לא זיכתה תורה לאב אלא שבח

נעורים בלבד דודאי אפי׳ חבלות

זיכתה לו: מודה רב בשבת. דיהבינן

ליה לאב: בבנו. לא זכי ליה רחמנא

מידי אבל בבתו קטנה זכי ליה:

אפי׳ למ״ד יכול הרב כו׳. פלוגתא

במסכת גיטין די בפרק שני: סחר.

סבב ואכול חזור על הפתחים. ל"א

סחר סבב לפתחי העיר: להעדפה.

המותר על מזונותיה: דרבא בריה דרב

עולא בפ' נערה שנתפתתה (כתובות מג.):

לאבוה בעי למיחבא ליה. דמאי שנא

כי חבל בהו איהו דמפטר משבת

משום דסמוכין על שולחנו כי חבלי

בהו אחריני נמי ליתבו ליה: במידי

דחסר ביה. ממונא כגון היכא דחבל

בהו איהו דנימא ליה אנן זיל שלים:

והרי מליחה. דתנן בשנים חוחזין

(ב"מ דף יב.) מליאת בנו ובתו

הקטנים הרי אלו שלו ואוקימנא התם

בעבד דחחר דנותן שבתו לרבו. קתני מיהת דעבד עברי שלו

להעדפה במאי אוקימתא לבתרייתא בסמוכין על שלחנו גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם סגולה אמאי לאביהם בעי למיתבי אמרי כי קא קפיד במידי דקא חסר במידי דאתא מעלמא לא קפיד והא מציאה דמעלמא קאתי להו וקא קפיד אמרי רווחא דקאתי להו מעלמא ולית להו צערא דגופייהו בגווה קפיד אבל חבלה דאית להו צערא דגופייהו ומעלמא קאתי להו לא קפיד והא התם דאית לה צערא דגופא ומעלמא קאתי לה וקא קפיד דקתני ולא עוד אלא (אפילו) אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה אָמרי התָם דגברא קפדנא הוא דהא אין סמוכין על שלחנו אפילו במִידי דאתי להו מעלמא קפיד הכא דלאו גברא קפרנא הוא דהא סמוכין על שלחנו כי קא קפיד במידי דקא חסר ליה במידי דאתי להו מעלמא לא קפיד ימאי סגולה רב חסרא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר ידיקלא דאכיל מיניה תמרי וכן . אמר ריש לקיש לא זכתה תורה לאב אלא שבח נעורים בלבד ורבי יוחנן אמר יאפילו פציעה פציעה מ"ד אפילו רבי אלעזר לא קמיבעיא ליה אלא חבלה

דידהו כיון דלא חסר וגם אין מריצין: דברוב בי שוב לו עמך. הרר"א בהר"י היה גורס כשכיר כתושב יהיה עמך (ויקרא כה) דמהאי קרא דריש ליה בספרי וכן נראה דההוא קרא בצווי כתיב אבל כי טוב לו עמך אינו אלא סיפור דברים בעלמא כדכתיב והיה כי יאמר העבד לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפילו גרסי כי טוב לו עמך ניחא דמדקאמר כי טוב לו עמך ש"מ שכך לריך לעשות": רהא מציאה דמעלמא קאתי וקפיד. האי פירכא לא הוי אלא למ"ד לא גדול גדול ממש אבל לשמואל איכא טעמי טובא גבי מניאה דמרינה אנל אביו דגבי חבלה לא שייך האי טעמא א"נ אפי׳ לשמואל בעי אמאי לא אמר בחבלה שמרינה אנל אביו ומשני כיון דמית ליה לערא דגופא לא קפיד אב וקטן נמי לא יריצנה אצלו: **רקרובי** ולא עוד אלא אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה. דאית ליה לערא דגופא לא קפיד אב וקטן נמי לא יריצנה אצלו: **רקרובי** ולא עוד אלא אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה. וא"ת מאי קושיא הא אוקמא קמייתא בשבת ובתרייתא דקתני בבנותיו של אחרים קטנים יעשה להם סגולה דילמא מיירי בשאר דברים כגון נזק וצער וי"ל דמסתמא הוי דומיא דזכרים דיעשה להם סגולה דידהו מיירי אפי׳ בשבת שאין מעשה ידיהם לאב ועוד נוכל לפרש דהא דקחני בבניו ובבנותיו פטור היינו דוקא בשבת וסברא הוא דלית לן למפטריה משום דסמוכים על שולחנו אלא משבת ולא משאר דברים דבכל מקום מעשה ידיה לאב תחת מזונות דגבי אשה ועבד עברי וכנעני ובתו שמזכיר בכל מקום עשה עמי ואיני זנך ולפ"ז א"ש דלא מצי לאוקמא בתרייתא בשאר דברים חוץ משבת דבשאר דברים אפי? בניו ובנותיו שלו חייב וכן משמע דמטעם סמוכים על שולחנו אין לפוטרו אלא משבח דפריך לעיל אי בסמוכים גדולים יתן להם מיד וכו׳ לאביהן בעי למיחב משמע דמשום דאוקמא בסמוך פריך דלאבוהון בעי למיתב ומנין לו זה אי משום דמדמה ליה למציאה הא לשמואל אין מציאת גדול לאב אבל אי מיירי בשבת ניחא דסברא הוא כיון שהוא זן אותן דשבת שלהם יהיה לאב כדפרישית וסבר המקשה דאפי׳ לא יהיו מעשה גדולים לאב אע״פ שהוא זן אותן מ״מ היכא דאתי מעלמא כשבת סברא הוא שיהיה לאב והא דפריך והא מליאה דמשמע דאי הו"א דשבת לאב הוה ניחא ולא הוה קשה ליה מתליאה אנוה ולער וריפוי ובשת דלא הוי לאב משום דמליאה דמיא טפי למעשה ידיה כדאמר בריש מליאת האשה (כמובות דף סו. ושם) מליאתה

כהעדפה שע"י הדחק דמי אך מצי למימר דהא דקאמר אי בסמוכים היינו אליבא דמ"ד לאו גדול גדול ממש ומדמי למציאה: הבא דדאו איניש דקפיד בו'. וא"ת וכיון דמן הדין שבת לאב כדקאמר דבאיניש קפדנא חייבין ליתן שבת לאב אפילו כשאינם סמוכים לפחות להעדפה ומן התורה היא של אב כדדרשינן בריש קדושין (ד' ג:) ובסוף אלו נערות (כחובות ד' מ:) ובנערה שנתפתתה (שם ד' מו:) כי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה א"כ מה ראו חכמים דבגברא דלא קפדן אמר בבת קטנה של אחרים יעשה לה סגולה אפילו בשבת ושמא אמדו חכמים דעתו של אב ויודעים שמוחל להם משום לערא דגופייהו במידי דלא חסר ביה ואתו להו מעלמא:

לוֹ עִמֶּך: דברים טו טז

מוסף רש"י . יכול הרב לומר לעבד. לעני, עשה עמי. מלחכה, ואיני זנך. חלח חזור היי חזור על הפתחים (גיטין יב.). רב חסדא אמר ספר תורה. ללמוד נו, הרי פירות והקרן קיים (רשב"ם ב"ב נב.). דאכיל מיניה. (חשב"ם ב"ב וב.). דיקדא דאכיל מיניה. הקטן, תמרי. והקרן קיים, אכל נעיסקא לא, שמא יארע בה דבר מקלה ומאבד

רבינו חננאל

אמ' ליה לא זיכתה תורה בלבד, פיר׳ אבל חבלה דידה הוי. לא נצרכה אלא להעדפה. פי׳ כל מה שישאר מדמי החבלה אחרי סיפוק מזונותיה הוא שנוטל האב.